

Byrgdarblaðstjóri: Jan Müller
Fyrirskriftari: Krístan Dahl
Ljósmyndari: Kalmar Lindenskov

Bláðstjórn: Randi Jacobsen - Dagný
Joensen - Tófrim Smith -
Hilmar Jan Hansen -
Jústinus Eldesgaard

Útgevari: P/T Sosialurin
Uppseting: P/T Sosialurin
Prent: P/T Pressan 1981

Bústaður: Argjavegl 26
Argjum
Telefon: 11820

Postadr.: Postsmoga 76
110 Tórshavn
Telefax: 14720

Við áramót

Oddagrein

ÁRÍÐ, ið nú er um at vera farið, var á mangan hátt eitt tungt ár. Arbeidsloysi og vanlukkur á sjógvinnu, húsaogongdir og eingin positiv vend í búskaparligu gongdini at hóma. Afturat øllum hesum skulu leggjast teir evindaligu dómadagsspádómarnir frá øllum teimum mongu serfrøðingum, ið eftir áheitan ella sjálvbodnir hava analyserað og mett um støðuna. Ja, tað hevur beinleiðis regnað yvir Føroya fólk við døprum: spádómum og katastrofamyndum. Her er eingin vón og einki ljós fyri stavn, um farast skal eftir serfrøðingnum.

POLITISKT gav árið eitt skifti og fyri fyrstu ferð í tiggju ár hevur sambandsflokkurin leiðsluna av landsstýrinum. Tað er enn ov tíðliga at meta um týðningin av hesum skifti, men vit vóna sum helst flestu føroyingar, at tað fer at eydnast landsstýrinum at venda skeivu gongdini og fáa føroyingar aftur í arbeiði. At landsstýrsmanningin er sakliga dugnalig ivast vit ikki í, men torført kann vera at siggja púra klárt, hvønn politikk ætlanin er at reka og hvørji ítekilg tiltøk landsstýrið ætlar at mæla tinginum til at samtykkja til tess at halda tað, sum er lovað. Landsstýrið hevur eitt nú lovað at fáa til vega 3000 nýggj arbeiðspláss alt fyri eitt, men hevur samstundis longu nú víðurkent, at hetta er setningur, sum ikki gerst í eini handavending. Forvæntningarnir vóru og eru framvegis stórir og vónbrotið verður stórt, um ikki livað verður upp til forvæntningarnar.

SPURNINGURIN er so, hvussu móguleikarnir eru at venda gongdini til tað betra. Her eru nakrir glottar at hóma hóast alt. Seinasta avtalan við ríkisstýrið loysti nokur av teimum bondum, sum forðaðu fyri einum vinnufremjandi politikki. Í landsstýrinum politikist vilji at vera at reka ein meira virkan vinnupolitikki eins og útlit eru fyri at lætt kann verða um skatta- og avgjaldstrýstið. Fiskastovnarir týkjast at vera á veg uppafur og útlit eru fyri eini føroyskari oljuvinnu í eini framtíð, ið ikki er so langt burturi. Men tað hastar við einum virknum og frameftirvendum uppbyggingarpolitikki, tí jú longri tíð, ið gongur, jú torførari verður at venda gongdini, tí vit missa framvegis okkara besta tilfeingi í uppbyggingarpolitikkinum - tað unga og vælútbúna fólk.

STØÐAN er trupul, men hon er hóast alt ikki vónleys longur. Støðið er lagt fyri einum politikki, ið kann venda tí skeivu gongdini. Tí ræður um ikki at taka mótið frá fólk, men heldur royna at seta mót í fólk. Føroyar og føroyingar hava áður ligið lágt, men hava altið reist seg aftur. Tað fara vit eisini at gera hesaferð, hóast tøkini verða tung og føroyingar fáa brúk fyri øllum sínum tolni og seiggi.

HER á blaðnum takka vit lesarum og viðskiftafólki fyri gott samstarv í árinum, sum nú fer aftur um bak. Vit fara at royna at gera eitt uppafur betri og meira fjølbroytt blað í komandi ári, har vit fara at leggja meiri dent á orðaskifti og mentanarligt tilfar, enn vit hava gjørt higartil. Eisini fara vit at royna at økja um tíðindaflutningin og í hesum sambandi at bera lesarunum meira landsdekkandi tilfar. Við hesum orðum ynskja vit øllum Føroya fólk eitt gott nýtt ár.

Sosialurin

Tey arbeiðsleysu skulu sjálvandi arbeiða

Politikarar og fjølmiðlar gera alt ov lítið burtur úr teimum arbeiðsleysu. Peningur til tey arbeiðsleysu er ikki nóg mikið. Øll arbeiðsleys eiga at fáa eitt tilboð um arbeiði, eins og »Ung í arbeiði«

Eg hitti ein arbeiðsleysan vinnmann í Havnargøtum nú ein dagin. Hann segði mær, at hansara nýggj-ársynski var, at hann slapp til arbeiðis aftur. Nú orkaði hann ikki longur at ganga fyri onki, og tað var líkamikið, hvat arbeiði hann slapp at gera. Hann segði mær eisini, at sum tíðin leið, gjørdist stóðan hjá honum verri og verri. Hann gjørdist so líðandi sálarliga sjúk, hann orkaði ikki hvønn dag at svara fólk, hvat hann fekt við, og nú merkti hann av álvara, hvussu eyðmýkjandi tað var at verða vrakaður av samfelagnum.

Hetta er óivað stóðan hjá nógvum føroyingum, nú bert nakrir fáir tímar eru eftir av 1994, og vit fara inn í eitt nýtt ár. Túsundtals føroyingar eru fluttir av landinum, og hava nógvir av teimum nú arbeiði og eina góða tilveru.

Men tað eru fólk í Føroyum, sum av ymskum orsökum ikki hætta sær av landinum. Hetta eru í fleiri forúm fólk, sum eru komin upp í árin, men framvegis arbeiðsløsum.

Tað eru hesi fólk, sum eiga at fáa eitt tilboð frá samfelagnum um arbeiði, eins og væleydnaða tiltakið »Ung í arbeiði«. Er tað ikki heilt burturvið, at ognir hjá landi og kommunum fara í órøkt av

Sjónarmið

sparingum, samstundis sum fólk í góðum árum ganga framvið hendur í lumma og fáa »løn« frá ALS?

Politikarar og fjølmiðlar

Politikarar og fjølmiðlar hava gjørt nóg burtur úr teimum arbeiðsleysu, tá

ið tað snýr seg um arbeiðsloysisstuðul. Skal stuðulin vera 60% ella 70% av eini arbeiðsmannaløn, ella hvussu leingi skulu fólk vera í arbeiðsloysistryggingini.

Men ongin tekur upp á tunguna, hvussu tað stendur til hjá teimum arbeiðsleysu. Hvat fáa tey tíðina at ganga við, hvussu eru tey fyri líkamliga og sálarliga?

Eg meti Føroyar at vera í eini undantaksstøðu, eins og ein natúr-katastrofa aðrastaðni í heiminum. Tá fáa fólk tilboð um sálarliga og aðra hjálpl.

Eg fari tí at heita á politikararnar og fjølmiðlarnar um at gera meira burtur úr teimum arbeiðsleysu. Her hugsu eg ikki um pening, men um menniskjaliga partin. Tað eru nógvar lagnur, talan er um, og tað hava hesi fólk ikki uppið.

Eg las í endurminningum hjá Gøldu Meir, fyrrverandi ísraelska leiðaranum, hvat Ísrael gjørdi, tá ið túsundtals fólk streymaðu til Ísraels eftir seinna heimsbardaga. Øll, sum komu til landið, skuldu merkja, at Ísrael hevði brúk fyri teimum. Smá og stór projekt vórðu sett í verk, og sum Gøldu Meir sigur, øll projektini komu ikki at gagna landinum, men høvudsendamálið varð rokkið, nevnlaga at fólk

ikki fóru í hundarnar.

Neyðarróp

Fakfelagsleiðara og politikarar í Føroyum skulu vita, at tað er teirra skylda og samvitska, at tey arbeiðsleysu fáa tilboð um arbeiði. Tey arbeiðsleysu skulu arbeiða fyri upphæddina, tey fáa frá arbeiðsloysistryggingini, alt annað er moralskur undirgangur.

Støðan er, at fakfeløgini og politikararnir eru bangnir fyri, at tey arbeiðsleysu fara at kappast við privata arbeiðsmarknaðin, og at onkur móguliga fær bíliga arbeiðsmegi.

Alt hetta má skúgvast til síðis í núverandi undantaksstøðu, tí talan er um at bjarga føroyskum menniskjalagnum.

Farið ein túr í býin ein vanligan seinnapart. Fólk ganga og dríva í gøtum, tey vita sær onki at gera.

Arbeiðsorkan hjá teimum arbeiðsleysu eigur at koma landi og kommunum til góðar. Tað er nóg mikið at triva í, so langt sum eygað sær.

Gott nýggjár og latum okkum fara inn í 1995 við herrópinum »Øll í arbeiði«.

Vagnur Michelsen

Mølgaard ræðist ikki rættin

Eigil Mølgaard skal fyri rættin í sambandi við málið um Himmerlandsbankan og Sparekassen Nordjylland. Men hann sigur seg einki óttast

Danska stjórnin avgjórði týsdagin, at tænastumannasak skal reisast móti fimm embætismonnum, sum hava verið blandaðir uppí gøluna um Sparekassen Nordjylland.

Hesin sparikassi fekk helst ólóglegar skattafyrirminur, tá hann yvirtók Himmerlandsbanken, sum var farin á heysin.

Millum teir fimm ákærda, eru tveir mans, sum eru rættliga kendir í Føroyum - og tað ikki fyri tað góða: Eigil Mølgaard, stjóri, og Peter Sylvest Larsen, varðastjóri í fíggiarferlittinum.

Tað er leikluturin hjá júst hesum stovni í sambandi við føroysku bankasamanleggingina, løgtingið vil hava lýstan út í æsir. Ilgruni er um, at okkurt óregliligt eisini fór fram tá.

»Í lagi«

Eigil Mølgaard sigur í gjár við blaðið Det fri Aktuelt, at hann er væl nøgdur við, at málið nú verður kannað til botns.

- Eg havi ikki verið við til at geva Himmerlandsbankanum ógligar skattafyrirminur, sigur hann.

- Og ein tænastumannasak gevur bæði sakligar og tryggar rammur fyri kann-inginum. Eg vænti mær at fáa »fair play«, leggur hann afturat.

Eingin dómur

Stjórnin hevur avgjört av seta hetta í verk fyri at fáa greiðu á, hvør hevur ábyrgdina av tí, sum hendi. Men at nakar embætismaður verður dómur, hendir valla.

Í ringasta føri kann onkur fáa átal, verður hildið.

S-S-